
Til

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Kopi

Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Fra
Kåre Geil

Emne

6. september 2016
16-00538-4

Ministerrådsforslag vedrørende nordisk samarbejdsprogram om integration af flygtninge og indvandrere

1. Sammenfatning

Nordisk Ministerråd for samarbejdsministrene (MR-SAM) har udarbejdet et forslag til nordisk samarbejdsprogram om integration af flygtninge og indvandrere. Samarbejdsprogrammet skal understøtte de nordiske landes arbejde med integration ved at styrke det nordiske samarbejde om integration af flygtninge og indvandrere med fokus på erfaringsudveksling og udvikling af ny viden.

Programmet opbygges omkring fire hovedelementer:

1. Clearing Central
2. Tilvejebringelse af yderligere vidensgrundlag
3. Finansiering af projekter i landene
4. Ad hoc ministersamarbejde

Allerede i 2016 vil programmet have et omfang på over 12 MDKK. Det skal her bemærkes, at MR-SAMs bidrag på 5,8 MDKK mere end matches af sektorbidrag på næsten 7 MDKK.

En række planlagte aktiviteter i 2017 er endnu ikke endeligt budgetlagt, men allerede nu ses et program i 2017 med et samlet budget på over 15 MDKK, med et væsentligt bidrag fra både det norske 2017-formandsskabsprogram og fra en række sektorer.

Ministerrådet for samarbejdsministrene anmoder hermed om Nordisk Råds synspunkter på forslag til samarbejdsprogram om flygtninge og indvandrere.

2. Baggrund

Den 19. april 2016 besluttede MR-SAM, at det nordiske samarbejde om integration af flygtninge og indvandrere skal prioriteres højt. Samarbejdet skal udvides og forstærkes i et praktisk samarbejdsprogram.

På den baggrund udarbejdede generalsekretæren et forslag til samarbejdsprogram, som efterfølgende har været behandlet i MR-SAM og nu fremlægges for Nordisk Råd.

3. Forslag

Programmets hovedmål

Nordisk Ministerråds program for integration af flygtninge og indvandrere 2016-18 har som hovedmål:

At understøtte landenes arbejde med integration ved at styrke det nordiske samarbejde om integration af flygtninge og indvandrere med fokus på erfaringsudveksling og udvikling af ny viden.

Programmets delmål

For at opnå det overordnede hovedmål indeholder det nye program en række delmål:

- Kortlægge eksisterende nordisk samarbejde om integration af flygtninge og indvandrere
- Spredde og dele nordisk viden og erfaringer om integration
- Bringe de instanser og aktører sammen, som i Norden arbejder med integration, herunder ministerier, styrelser, myndigheder, regioner, kommuner, praktikere, eksperter og civilsamfund
- Støtte igangværende integrationsarbejde i landene
- Aktivt inddrage nordiske institutioner i programmet, herunder eksempelvis Nordens Velfærdscenter (NVC), Nordregio og NordForsk
- Tilvejebringe yderligere forskningsbaseret viden om integration
- Etablere et treårigt nordisk samarbejdsprogram

Samarbejdsprogrammet vil medvirke til at understøtte det tværgående strategiarbejde i Nordisk Ministerråd vedrørende børn og unge, ligestilling og holdbar velfærd.

Programmets elementer

Programmet bliver opbygget omkring fire hovedelementer:

1. Clearing Central

For at sikre aktiv spredning af viden, best practice og konkrete erfaringer etablerer programmet en central og koordinerende funktion - en clearing central. Opgaven for denne clearing central er at være idébank og netværksskabende for dermed at medvirke aktivt til at sikre koordination og udveksling af viden mellem de mange aktører: statslige myndigheder, kommuner, NGO'er samt ministerier, styrelser med videre

2. Tilvejebringe yderligere vidensgrundlag

Programmet vil aktivt sikre tilvejebringelse af et fælles nordisk vidensgrundlag gennem tiltag på både kort og langt sigt:

- Kortere sigt: Udarbejdelse af synteserapport over eksisterende viden og forskning om integration. Med fokus på overblik, sammenfatning og policy-rekommandationer
- Længere sigt: Et markant, fælles nordisk forskningsprogram om integration med inddragelse af de nordiske forskningsfinansierer og -fonde

3. Finansiering af projekter i landene

Programmet vil allerede fra 2016 afsætte midler til at støtte nordiske initiativer om integration udsprunget fra landene og deres myndigheder, NGO'er og institutioner. En referencegruppe for programmet vil kunne spille en central rolle i forvaltningen af disse midler.

4. Ad hoc ministersamarbejde

Integrationssspørgsmål spænder over et meget bredt genstandsfelt, herunder eksempelvis sundhed, sociale forhold, børn og unge, bolig, skolegang, uddannelse, sprogundervisning, civilsamfundet, job og integration på arbejdsmarkedet og ligestilling. En række af disse komplekse forhold dækkes ikke af enkeltstående ministerråd. Det finske formandskab har derfor taget initiativ til at afholde et uformelt ministermøde i efteråret med de ministre i landene, som er ansvarlige for integrationssspørgsmål.

Om "Clearing Central"-funktionen

Funktionen som clearing central er på flere måder en nyskabelse og fortjener derfor et par overvejelser.

Opgaven for denne clearing central er at facilitere udveksling og spredning af praktiske erfaringer og viden mellem de mange aktører, som arbejder med integration af flygtninge og indvandrere i Norden.

Én nordisk institution udpeges til at varetage denne rolle, således at denne nordiske institution indgår i et tæt og forpligtende samarbejde med én eller flere andre nordiske institutioner eller relevante aktører i landene, som har faglig ekspertise på integrationsområdet, så tilknytning og kendskab til flere lande og sprogområder etableres i dette arbejde.

Det er afgørende, at en nordisk clearing central formår på overbevisende måde at:

- Kende alle de relevante aktører i Norden med specialiseret viden og kompetence på integrationsområdet
- Etablere og vedligeholde et tæt netværk mellem dem
- Forstå hvad der giver nytte for disse aktører og dermed, hvad disse aktører efterspørger af viden, "best practice" og netværk

En nordisk clearing central har således som opgave at lette samarbejde for de relevante aktører i Norden og servicere et netværk mellem disse. De konkrete leverancer fra en nordisk clearing central må i sagens natur udvikles og præciseres, men bør indeholde:

- Korte, målrettede og helt opdaterede best practice notater, som clearing centralen bestiller ved relevante aktører i eksempelvis landene, nordiske institutioner, internationale organisationer mv. og derefter formidler i netværket.
- Sikre spredning og opdatering af disse notater
- Skabe netværk og etablere mødesteder og mødefora for alle i netværket; både fysiske og virtuelle
- Vedligeholdelse af løbende kontakt med alle i netværket

Det skal i det videre forløb overvejes, hvordan en sådan clearing central knyttes til landenes centrale myndigheder, så det sikres, at clearing centralen hele tiden kan få opdrag og levere det, der efterspørges af landene.

4. Samarbejde/organisering

Ansvar for etablering af programmet vil ligge hos generalsekretæren.

Generalsekretæren noterer, at der allerede i dag findes en nordisk tjenestemandsgruppe på departementsniveau om integration, og Ministerrådets sekretariat har etableret kontakt til denne gruppe.

Programmet vil blive udarbejdet gennemført i tæt samarbejde med formandsskabet i Nordisk Ministerråd.

2016 Aktivitetsplan

Det nye nordiske program vil blive iværksat umiddelbart efter MR-SAMs beslutning. Hvis generalsekretærens indstilling følges vil programmet igennem 2016 kunne etableres markant gennem følgende aktiviteter, jævnfør "Budgetoversigt 2016" nedenfor:

- En kortlægning af de centrale nordiske aktører inden for integration: Ministerier, myndigheder, styrelser, NGO'er, institutioner med videre. Denne kortlægning er en vigtig forudsætning for at kunne etablere programmets clearing central.
- Allerede i 2016 vil der blive afholdt den første konference om integration med et særligt fokus på kultursektorens og civilsamfundets væsentlige rolle i integration af flygtninge og indvandrere. MR-K vil være ansvarlig for denne konference.
- Efter beslutning om programmet vil der i 2016 blive iværksat udarbejdelse af en synteserapport over eksisterende viden og forskning om integration. Nordregio og NordForsk vil blive inddraget i dette arbejde. Parallelt vil generalsekretæren sikre, at der i MR-U løftes spørgsmålet om etablering af et flerårigt, nordisk forskningsprogram af en størrelsesorden på 60 MDKK, jævnfør "Budgetoversigt 2016".
- Generalsekretæren vil indlede arbejdet med at udpege og sikre kapacitetsopbygning gennem en nordisk clearing central for udveksling af viden og best practice.
- Programmet vil allerede i 2016 afsætte en andel af de disponerede midler til at støtte projekter om integration i landene.
- Generalsekretæren vil iværksætte rekruttering på seniorrådgiverniveau i sekretariatet med henblik på koordination og daglig ledelse af programmet.

Sektorernes aktiviteter

Den 25. april 2016 sendte generalsekretæren en anmodning til samtlige fagministerråd om at medvirke og bidrage til dette fælles, nordiske samarbejdsprogram om integration. Hvert ministerråd blev bedt om at beskrive hvilket arbejde, de udfører inden for dette område i 2016 og 2017, samt hvordan sektoren med sin vinkel kan bidrage. Samtidig blev hver fagsektor anmodet om at beskrive, hvilke budgetmæssige ressourcer, sektoren har afsat – eller planlægger at afsætte - til dette formål.

Tilbagemeldingerne fra sektorerne viser, at der allerede i dag er et meget ambitiøst og mangefacetteret nordisk samarbejde om integration inden for Nordisk Ministerråd. Svarene viser også, at fagsektorerne i 2016 og i årene frem allokere betydelige midler til dette arbejde. Svarene fra sektorerne er vedlagt denne sag som bilag. Som del af det samlede bilag er der ud over næringssektorens svar også vedhæftet en sagsfremstilling fra det kommende møde i EK-N, der giver et godt overblik over mulige integrationsaktiviteter i denne sektor.

Det skal også nævnes, at integration har været og vil blive et af de helt centrale temaer for ministermøderne i 2016. Eksempelvis kan nævnes:

- MR-U 1/16 den 5. april: Temadiskussion om *"Nyankomne børn og unge i Norden og deres udfordringer i uddannelsessystemet"*
- MR-S 1/16 den 27. april: Temadiskussion om *"Social- og sundhedstjenester for asylansøgere og indvandrere"*

- MR-K 1/16, den 2. maj: Temadiskussion "Kultur og Integration"
- MR-A 1/16 den 29. november: Foreslået tema: "Udvikling af arbejdsmarkedspolitiske tiltag for integration af flygtninge og indvandrere"
- MR-NER den 23. november: Foreslået tema: "Integration af nyankomne"

Nordisk Ministerråds program for integration af flygtninge og indvandrere vil bidrage til at skabe sammenhæng mellem de sektorvise indsatser og dermed styrke programmets tværsektorielle karakter.

Kommunikation

Kommunikation er et afgørende aspekt af samarbejdet for at involvere flest mulige nordiske aktører. En fast rådgiver i Sekretariatets kommunikationsafdeling vil derfor blive tilknyttet programmet.

5. Budgetoversigt

Der tegner sig et meget bredt, stærkt og velforankret program, allerede indeværende år, jævnfør nedenstående budgetoversigter, der samtidig ganske kort opsummerer de vigtigste planlagte aktiviteter i sektorerne.

Allerede i 2016 vil programmet have et omfang på over 12 MDKK. Det skal her bemærkes, at MR-SAMs bidrag på 5,8 MDKK mere end matches af sektorbidrag på næsten 7 MDKK.

En række planlagte aktiviteter i 2017 er endnu ikke endeligt budgetlagt, men allerede nu ses et program i 2017 med et samlet budget på over 15 MDKK, med et væsentligt bidrag fra både det norske 2017-formandsskabsprogram og fra en række sektorer.

En eventuel langsigtet forskningsindsats med midler fra nordiske forskningsfinansierer vil kunne løfte den samlede ramme langt højere.

Budget 2016

Aktivitet	Budget	Finansiering		
		Prioriteringsbudget		Sektorbudget
		Samarbejds- ministrenes del	Ordfører landets del	
Kortlægning af de centrale nordiske aktører inden for integration: Ministerier, myndigheder, etater, styrelser, NGO'er institutioner med videre	0,2 MDKK	5,5 MDKK (heraf 1,5 MDKK besluttet af MR-SAM den 3. februar 2016, samt 4,0 MDKK omdisponeret fra budgetpost 1-0950 til budgetpost 1-8411)		
Aktiviteter med fokus på kultursektoren og civilsamfundet herunder nordisk integrationskonference (MR-K ansvarlig)	1,5 MDKK			
Udarbejdelse af synteserapport og eksisterende viden og forskning med fokus på syntese, overblik, sammenfatning og policy-	0,5 MDKK			

rekommendationer.				
Udpege og sikre kapacitetsopbygning: Nordisk clearing central for udveksling af viden og best practice	1,0 MDKK			
Midler til projekter i landene, herunder sektorerne	1,8 MDKK			
Rekruttering på seniorrådgiverniveau i sekretariatet	0,5 MDKK			
MR-A: Folkeoplysningens og voksenlæringssektorens rolle i integrations- og beskæftigelsesindsatsen for flygtninge	0,7 MDKK			0,7 MDKK
MR-S: Nordisk medicinalstatistikkomité (NOMESKO) & Nordisk socialstatistikkomité (NOSOSKO): Projekt om indvandringens effekter på den nordiske velfærdsmodel	0,7 MDKK			0,7 MDKK
MR-S: Nordens Velfærdscenter (NVC): Projekt om viden om uledsagede flygtningebørn i de nordiske lande	0,6 MDKK			0,6 MDKK
MR-U: Netværk for Voksnes Læring (NVL): Modtagelse af nyankomne for bedre integration	1,7 MDKK			1,7 MDKK
MR-U: Støtte gennem sektorens dispositionsmidler til: seminarium om indvandrerbørn og integrationsspørgsmål, indsatser på sprogområdet, med videre	0,5 MDKK			0,5 MDKK
MR-M: Projekt om naturvejledning, friluftsliv og integration	0,1 MDKK			0,1 MDKK
MR-Regional: Samarbejdsprogram 2013-16: Immigranternes rolle på det lokale og regionale arbejdsmarked – <i>From Migrants to Workers</i>	0,75 MDKK			0,75 MDKK

MR-Regional: Nordregio: udarbejdelse af forskningsoversigt vedrørende segregation i nordiske byer	0,3 MDKK			0,3 MDKK
MR-FINANS: Udgivelse af Nordic Economic Policy Review med fokus på integration og afholdelse konference	0,6 MDKK			0,6 MDKK
MR-Näring: Kortlægning af best practice i de nordiske lande vedr. integration af nyankomne gennem næringslivet med muligheder for opfølgende initiativer	0,75 MDKK			0,75 MDKK
MR-JÄM: International konference om kvindelig omskæring	-			-
Nordisk Ministerråds kontor, Estland: Nordic-Baltic Co-operation on Challenges of Immigration and Integration of New Arrivals and Return Migrants 2016-2017	0,3 MDKK	0,2 MDKK (Disponeret fra budgetpost 1-0820 <i>Kundskabsopbygning og netværk</i>)		
Nordisk Ministerråds kontor, Litauen: Fostering refugee integration at the local level, creating intersectional cooperation network between municipalities and nongovernmental organisations	0,2 MDKK	0,1 MDKK (Disponeret fra budgetpost 1-0820 <i>Kundskabsopbygning og netværk</i>)		
Estimeret total	12,7 MDKK	5,8 MDKK		6,7 MDKK

Budget 2017, foreløbigt udkast

Aktivitet	Budget	Finansiering		
		Prioriteringsbudget		Sektorbudget
		Samarbejdsministrenes del	Ordfører-landets del	
Eventuel Ministerkonference / ad hoc ministerråd, med alle de nordiske ministre med ansvar for integration	0,6 MDKK	8 MDKK		
Forskningsindsats: iværksætte nordisk forskningsprogram	(samlede midler til			20 MDKK fra MR-U 40 MDKK fra

inden for integration efter konsultation med de nordiske forskningsfinansierer og -fonde ¹	forskningsprogram: 60 MDKK)			landene over en flerårig periode
Etablering af nordisk tilskudsordning: tilskud til integrationsarbejdet i landene med fokus på praktiske erfaringer og på områder, hvor dette tilfører nordisk samarbejde og merværdi	3,0 MDKK			
Nordisk clearing central for udveksling af viden og best practice, aktiviteter, drift og videreudvikling	3,6 MDKK			
Seniorrådgiver inden for integration, løbende dialog og koordinering af arbejdet med clearing central	0,8 MDKK			
Norges formandskabsprogram 2017-2019: Kulturlivets og frivillighedens rolle	2,0 MDKK		2,0 MDKK	
Norges formandskabsprogram 2017-2019: - Godkendelse af udenlandsk uddannelse og kvalifikationer - 0-24 samarbejdet: udsatte børn og unge	3,2 MDKK		3,2 MDKK	
MR-A: Opfølgning på strategisk gennemlysning af Arbejdslivsområdet, ved Poul Nielson, hvor integration af såvel flygtninge som indvandrere formodes at være et af flere fokusområder	-			-
MR-A: Under norsk formandskab planlægges en konference om	-			Konferencen finansieres under formandskabets

¹ Etablering af et sådant initiativ kræver MR-Us og de nationale forskningsfondes godkendelse

migration og flygtningesituationen				budgetposter
MR-U: Nordplus vil fra sin nye 2017-programperiode kunne prioritere netværk og samarbejde i Norden om flygtninge og indvandrere	-			-
MR-S: Gennemlysning af Socialområdet, eventuelt med fokus på bl.a. indvandring og flygtninge	-			-
MR-S: Nordisk Psykiatritopmøde 2017, eventuelt med fokus på indvandring og flygtninge	-			-
MR-S: Nordens Velfærdscenter (NVC): Initiativ vedrørende flygtningebørn i de nordiske lande	-			-
MR-Regional: Indsatsområde: Holdbar landsbyudvikling, integration og lokale arbejdsmarkeder	1,0 MDKK			1,0 MDKK
MR-K: Forskellige aktiviteter med fokus på kulturlivet som integrationsarena	0,8 MDKK			0,8 MDKK
MR-E: Projekt om uddannelse af "energiambassadører" blandt indvandrerkvinder	0,3 MDKK			0,3 MDKK
MR-Näring: Opfølgende initiativer i forlængelse af kortlægning af best practice i de nordiske lande vedr. integration af nyankomne gennem næringslivet	0,5 MDKK			0,5 MDKK
MR-JÄM: Større nordisk konference om ligestilling i arbejdslivet, herunder	-			-

minoritetskvinders deltagelse på arbejdsmarkedet				
Estimeret total	15,8 MDKK	8,0 MDKK	5,2 MDKK	2,6 MDKK

Midler fra sektorbudgetterne vil løbende blive genstand for den normale drøftelse og beslutningsproces i sektorerne.

Orientering til Nordisk Råd

Nordisk Råd er i brev fra den finske samarbejdsministern den 24. maj 2016 orienteret om, at der arbejdes ud fra, at de ca. 4 MDKK som i 2016 var tiltænkt European Humanities University i stedet overføres til nordisk samarbejde om integration af flygtninge og indvandrere.